

Кочержук Д., декан факультету
музичного мистецтва ПЗВО
КиМУ, заслужений артист
естрадного мистецтва України

ЕСТРАДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОТВОРЧИХ ЦІННОСТЕЙ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ

Історія та розвиток естрадного мистецтва в Україні має досить складний процес формування. За незначний проміжок часу існування естрадної пісні, мистецтво видозмінювалося завдяки значними технологічними градаціями інструментальної частини та модифікаціями у культурологічних та творчих цінностях слухачів, виконавців та композиторів. Історично склалося, що спочатку існувало музичне мистецтво в образі фольклорної пісні (без використання акомпанементу), згодом – церковного та академічного співу. Феномен «естрада» вкоренився в музичну культуру України в період ХХ ст., відколи публіка потребувала нових форм музичних розваг, експлікації яскравих виражальних засобів звуку. Естрада, як окремий підвид музичного мистецтва, має свої цінності та надбання як духовно, так – й аксіологічно. Серед українського мистецтва, естрада формує процеси патріотизму до рідної мови, любові до використання складного музичного фольклору, змішування та стилізацію різних напрямів та форм музичних фактур тощо. Однак, постає проблематика у формуванні естрадної пісні, що в ХХІ ст. сформована лише за критеріями аксіологічних цінностей, в якій приховується надприбуток з музичного твору. Таким чином, увага не загострюється над формуванням культури нації та її виховання, що повинно бути закладено в музичний простір.

Музична культура кожної країни має складний й багатоманітний характер розвитку. Таким чином, кожен елемент, та навіть фактор уніфікації музичної культури організовує провідні форми соціально-політичної ситуації країни, впливає на форму роботи та відпочинку, визначає настрій та характер індивідуума, а також формує естетичні смаки суспільства. Саме такі критерії досліджуються у наукових положеннях учених О.Грисюк [1], А.Євдокімова [2], В.Откидач [6]. Музикознавці, культурологи, етнографи постійно вивчали та аналізували музичний зміст, що складало основний вид духовної культури нації. Саме пошук історіографічних процесів впливу музики на культуру сприяло появі теоретико-практичних концепцій та факторів естрадного мистецтва на культурологічний характер нації. Так О.Лосєв [3] досліджував логічні концепції розвитку національної музичної культури держав Світу, зокрема – й України, проблеми музичного естезису було порушено в роботах О.Капічіної [4], а узагальнення культурологічного світоглядного змісту музичного мистецтва стали основним фактором досліджень для С.Уланової [7]. Музична культура кожної країни є складовою консистенцією духовних та матеріальних надбань суспільства. В її основі є іманентні образи, що формують суспільно-свідомі явища. Саме ці явища та форми чітко виражені та означені в ідеології, нормах поведінки, смаках, інтересах та поглядах. Проте, вищезазначені функції повинні бути виокремлені на різних формах фіксації, що об'єктивно застосовуються у суспільстві як звукозапис, нотні партитури, аудіо компоненти (аудіовізуальні моделі, що зображені як у музичних відеокліпах, телевізійних програмах, так й – на платформах музичного контенту Shazam, iTunes, GooglePlayMusic).

Сучасне естрадне мистецтво зазначило дві особливості щодо розповсюдження форм-носіїв

культурологічного характеру, серед яких матеріальні та духовні складові. До духовних складових естрадного мистецтва належить зміст тесту та музики, стан душі композитора та виконавця, перцепція музичного твору (тобто відчуття, вподобання та реагування на композицію), емоційний спектр, характер тощо. Проте, іншою позицією постають матеріалі складові, що уніфікували інші формоутворюючі процеси які задіяні у когнітивній психології. Серед них: технічні засоби запису та обробки звуку, приміщення де створюються та виконуються композиції, музичні носії (CD-диски, інтернет платформи). Традиційно музичну культуру розподіляють за двома критеріями: суб'єктивна та об'єктивна. Такі спостереження були проведені дослідницею на Кіровоградщині О.Негребецькою [5, с. 41]. Автор зосередила увагу щодо об'єктивних потреб суспільства, що в дійсності є засобами їх духовного та фізичного задоволення. Однак, вона також загостила свою увагу на суб'єктивній стороні, що керують діяльністю музикантів та публіки. Це яскраво виражено в інтересах суспільства, поглядах на формування музичної індустрії та смакових критеріях оцінювання композиційного матеріалу [5, с. 41].

Варто зазначити, що суб'єктивний та об'єктивний характер музичної культури не може існувати один від одного, й таким чином – доповнює та переплітається між собою. Виділяють декілька етапів формування музичної культури у кожної особистості: 1) вплив суспільної думки на формування смаків у музиці; 2) розвиток художньо-творчих здібностей; 3) духовний стан; 4) життєвий досвід. Сучасне естрадне мистецтво орієнтується на вихованні лише окремого виду творчої діяльності, приховуючи цілу низку послідовних дій, що закладені за музичним матеріалом. Так, глядач або слухач, бачать лише результат творчої діяльності виконавця або колективу. За даною схемою не зображено послідовність дій, що закріплені за

формуванням музичного контенту у якості роботи композиторів та авторів тексту, викладачів творчих дисциплін, спеціалістів з аудіовізуального виробництва та експертної оцінки. Наразі соціум хвилює швидка зміна дій, швидкоплинний процес випуску та розповсюдження музичної індустрії, що інколи проявляється, а іноді й зникає у формуванні культурологічних надбань як особистості, так й – держави.

Таким чином, можливо стверджувати, що музичне мистецтво в основі естради є одним із ключових цінностей формування культурологічних надбань соціуму та країни. Естрада – це ускладнена, динамічна система, що здатна до пристосування усіх внутрішніх процесів, що відбуваються у державі. Основним важелем для формування естрадного мистецтва є становлення культури та ідеології нації, музично-історичної практики суспільства, що сформувало основні етапи еволюції музичної індустрії. Таким чином, це чітко формує естетичну свідомість, суспільне життя країни, смаки та вподобання нації. Заключним моментом є характерні музикознавчі зміни, що відбуваються в естрадному мистецтві. Саме вони закладають та формують свідомість людей, національну особливість народу та культуру державотворення.

Список використаних джерел

1. Грисюк О. Структурно-функціональний аналіз процесу формування музичної культури особистості. *Наукові записки Ніжинського державного педагогічного інституту імені М.В.Гоголя*. 1997. С. 33–37.
2. Евдокимова А.А. Основные аспекты содержания музыки (к проблеме способов отражения): автореф. дис. на соискание уч. степени канд. философ. наук: спец. 09.00.11 – «Социальная философия». Ленинград, 1987. 40 с.
3. Капічіна О.О. Музичний естетизм в контексті концепції діалогу культур: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

- канд. філос. наук спец. 09.00.08. Східноукраїнський національний університет імені В.Даля. Луганськ, 2003. 16 с.
4. Лосев А.Ф. Музыка как предмет логики. Из ранних произведений. Москва: Правда, 1990. С. 195–392.
5. Негребецька О. Ціннісний контекст музичної культури. *Наукові записки Кіровоградського держ. пед. ун-ту імені Володимира Винниченка*. Серія: Педагогічні науки. 2012. Вип. 107(2). С. 38–45.
6. Откидач В.М. Естрадний спів і шоу-бізнес: навч.-метод. посібник. Вінниця: Нова книга, 2013. 368 с.
7. Уланова С.І. Українська традиційна культура: історична доля та сучасні трансформації фольклорних традицій. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*: зб. наук. праць. Вип. XX. Київ: Міленіум, 2008. С. 98–103.

Величко-Соломенник З.Ю.,
викладач кафедри хорового
диригування Національної музичної
академії України імені
П.І.Чайковського, здобувач

ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

Формування й розвиток ціннісних компетентностей майбутніх фахівців є однією з центральних проблем системи мистецької освіти. Увага акцентується на необхідності розроблення та обґрунтування моделі формування ціннісних компетентностей майбутнього фахівця музичного мистецтва у процесі диригентсько-хорової підготовки. Означені положення стали основою для розроблення педагогічної моделі формування ціннісних компетентностей майбутнього фахівця у процесі диригентсько-хорової підготовки, що передбачає